

Panevėžio regionas – penktas šalyje pagal sukuriamą bendrąjį vidaus produktą, tenkanti vienam gyventojui, tad tokios reikšmės regiono pramonės atsparumas yra itin svarbus ne tik šio regiono, bet ir visos šalies ekonomikai. Net 53 proc. Panevėžio regiono įmonių mano, kad pasaulinė COVID-19 pandemija turės didelę įtaką jų veiklai ateinantį dešimtmetį, tačiau iki šiol didžioji dalis tų pačių įmonių – nėra pasirengusios panašaus pobūdžio sukrėtimams. Tokios išvados buvo pateiktos naujoje analitinėje studijoje, analizuojančioje Panevėžio regiono pramonę bei jos atsparumą neigiamiems išorės veiksniams.

Studijos tikslas - ne tik aprašyti esamą situaciją

Norėdami įvertinti Panevėžio regiono pramonės atsparumą išorinių veiksnių keliamoms rizikoms ir parengti rekomendacijas dėl priemonių, kurios padėtų padidinti regiono atsparumą struktūriniams pokyčiams, Panevėžio plėtros agentūra, Lietuvos inovacijų centro užsakyму, parengė analitinę studiją „Panevėžio regiono pramonės atsparumas pokyčiams“. Studijoje apžvelgiamas Panevėžio regiono ekonominis vystymasis per paskutiniuosius 15 metų, analizuojami didžiausią įtaką Lietuvos pramonei turėjusių struktūrinių sukrėtimų poveikiai ir padariniai Panevėžio regiono įmonėms.

Analizėje daugiausia dėmesio skiriama keturiems svarbiausiems Panevėžio regiono pramonės sektoriams: maisto produktų ir gėrimų, baldų, transporto ir jo įrangos, metalo ir metalinių gaminių gamybos. Siekiant idėmiau įvertinti galimą struktūrinių sukrėtimų įtaką regionui, atliekama konkretaus atvejo – 1964-2006 metais veikusios didžiausios regiono įmonės AB „Ekranas“ bankroto ir jo padarinių – analizė.

Atlikus regiono apdirbamosios gamybos įmonių vadovų apklausą, identifikuojami išoriniai veiksniai, šiuo metu keliantys didžiausią riziką įmonių veiklai. Taip pat atliekamas įmonių atsparumo šioms rizikoms vertinimas. Remiantis apklausos duomenimis, aptariamas priemonių veiksmingumas, nustatoma, kokios papildomos priemonės galėtų būti naudingos regiono verslui ruošiantis atlaikyti įvairius riziką jų veiklai keliančius veiksnius.

„Ši studija nėra vien analizės rinkinys. Pateikiame ir rekomendacijas sprendimų priėmėjams dėl esamų verslo paramos priemonių tobulinimo ir naujų priemonių, kurios padidintų Panevėžio regiono atsparumą struktūriniams šokams, kūrimo,“ – sako Panevėžio plėtros agentūros, verslo aplinkos projektų vadovė Monika Miniotaitė.

Rizikingų situacijų sprendimui - nepasiruošta

Siekiant identifikuoti pagrindinius išorinius veiksnius, kurie labiausiai tikėtini ir kelia

didžiausią riziką Panevėžio regiono apdirbamosios gamybos įmonėms, buvo atlikta kiekybinė įmonių apklausa. Respondentų teirautasi apie rizikas ir jų reikšmę įmonės veiklai artimiausiu 10 metų laikotarpiu.

Jūratė Raukštienė, Panevėžio plėtros agentūros analitikė, teigia, kad reikšmingiausią įtaką turinčiomis rizikomis respondentai įvardijo epidemiją, prekių ir paslaugų judėjimo tarp valstybių ribojimus bei ekonominius sunkumus eksporto rinkose, ir pokyčius tiekimo grandinėje.

„Epidemiją kaip reikšmingiausią įtaką turėsiančią riziką ateityje nurodė didžiausia dalis apklaustų įmonių atstovų – 53 proc. Neabejotina, kad šios rizikos vertinimui įtaką padarė COVID-19 viruso plitimas ir jo apribojimų sukeltos pasekmės.“ – gautus apklausos rezultatus komentuoja J. Raukštienė.

Įdomu tai, kad tik 9 proc. respondentų turi rizikų valdymo strategiją ir veiksmų planą epidemijos atžvilgiu, o 51 proc. – tokią strategiją su veiksmų planu turi tik iš dalies. Dar mažesnis skaičius įmonių turi pasiruošę strategijas kitoms, įvardintoms, kaip reikšmingiausioms, rizikoms. Specialistai pastebėjo, kad vertinant įtaką įmonės veiklai turėsiančius rizikos veiksnius, nepaisant jų reikšmingumo, fiksuojama bendra tendencija – tik nedidelė dalis apklaustų įmonių turi rizikos valdymo strategijas ir veiksmų planus.

Besikeičianti valdžia neturi jokios įtakos verslui?

Liko vos mėnuo iki Seimo rinkimų. Nors politinės partijos įtraukia verslo klausimus į savo politines programas, siūlo geresnes sąlygas ir kitaip kovoja dėl verslo atstovų balsų, tačiau atlikta Panevėžio verslo atstovų apklausa rodo, kad pokyčiai valdžioje – nelaikomi rizika. „Pastebėtina, kad didesnė dalis respondentų politinius pokyčius vertino ir tebevertina kaip mažo reikšmingumo ar apskritai neturėjusius/neturėsiančius įtakos rizikos faktorius,“ – sako M. Miniotaitė. Beveik trečdalis respondentų, vykdydami įmonės veiklą, nebuvo susidūrę su politinių pokyčių iššūkiais.

Studijos pristatyme aptartos galimos plėtros kryptys

Naujai parengta analitinė studija rugsėjo 3 dieną buvo pristatyta Lietuvos inovacijų centro bei Panevėžio plėtros agentūros organizuotame seminare. Seminaro metu, be studijos rezultatų, buvo gvildenamos ir verslui kylančios grėsmės, pokyčių tendencijos, bei senstančios visuomenės – vieno iš smarkiausiai visuomenės organizavimasi, o tuo pačiu ir verslą, supurtysiančių pokyčių galimas poveikis.

Ekspertų įžvalgas sekė turininga diskusija kartu su Panevėžio miesto savivaldybės atstovais, vietos verslininkais bei švietimo institucijų atstovais apie galimas kryptis, stiprinančias regiono pramonę, smulkųjų verslą, profesinį rengimą bei konkurencingumą. Lietuvos inovacijų centras priklauso tarptautiniam konsorciui FOUNDATION, siekiančiam stiprinti regionų atsparumą pramonės struktūriniais pokyčiams, plėtojant politiką bei priemones, remiančias regioninių strateginių verslo nišų ieškojimo procesą bei susijusias paramos sistemas. Konsorciumas veikia pagal Europos teritorinio bendradarbiavimo programą Interreg Europe, veiklos kofinansuojamos Europos regioninės plėtros fondo lėšomis.

Kviečiame susipažinti su pilna analitine studija: <https://bit.ly/32cngSM>.

Šaltinis: Lietuvos inovacijų centras

